

Nr 327.

Av herr **Larsson, Johan August**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till arbeten till motverkande av arbetslösheten.

Överbefolkning eller arbetslöshet är en fråga som för vårt lands vidkommande först på senare tid blivit aktuell. Först i och med industrialismens genombrott i vårt land fingo även vi känna på svåra kriser i modern mening. Utvecklingen i slutet av förra århundradet gjorde att tusenden och åter tusenden förlorade sitt ekonomiska fotfäste. Då fanns det emellertid en utväg. Böndernas och torparnas söner, som icke här funno arbete, utvandrade till Amerika. Därefter ha till för icke länge sedan 25- å 30,000 årligen utvandrat och där funnit utkomst och hemvist.

Nu stå vi åter mitt uppe i en liknande kris, blott ännu fruktansvärdare än 1880-talets. Starka rationaliseringssträvanden på alla områden kasta ut ur produktionslivet tusen och åter tusen lediga armar. Överflyttningen från jordbruken till industrier och städerna har stannat utav, och Amerika har stängt sina portar. Huru skola de unga sysselsättas och huru skola de finna en utkomst? Den frågan kommer man icke förbi.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 211 begäres ett reservationsanslag för budgetåret 1933/1934 av 75 miljoner kronor till motverkande av arbetslösheten. Härav skulle bl. a. 20 miljoner kronor användas för bostadsbygge, 30 miljoner som bidrag till allmänna arbeten. Propositionen upptar ett arbetsanskaffningsprogram på i runt tal 159 miljoner kronor. De föreslagna arbetena kunna ju vara nödiga och nyttiga, men vad man särskilt fäster sig vid är, att genom vad som föreslås ingen varaktig avfolkning av de överfyllda yrkena äger rum. Man försöker endast bemästra svårigheterna för stunden.

I denna situation kan man fråga sig: Finnas nu inga möjligheter att taga hela folkets arbetskraft i anspråk för landets försörjning? Med andra ord: kan icke inom Sveriges gränser befolkningen finna sin bärgning genom produktivt arbete? Ett medel att ge varaktig sysselsättning för stora massor av arbetslösa skulle enligt min mening vara att återföra så många som möjligt till jorden. Erfarenheten visar att jordens fördelning i mindre brukningsdelar leder till social hälsa och ekonomisk styrka. Jord finnes ju att köpa i överflöd till ganska låga priser. Särskilt kan man säga att stora jordbruk nu äro nästan osäljbara. Ingen vågar sig numera på sådana, men mindre jordbruk på 10—20 hektar ha fortfarande hållit sig i pris. Stora egendomar, t. ex. utgårdar under fideikommiss, kronogårdar med dåliga hus, kunna göras säljbara genom att uppdelas och bebygga dem till 10—20 hektars brukningsdelar med litet skogs- och hagmark. För 2,500 sådana småbruk skulle erfordras cirka 50—75,000 tunnland åkerjord. Inköpssumman härför kan beräknas till högst 15 å 20 miljoner kronor. Genom en planmässig organisation, varvid

staten trädde in för uppförandet av nödiga ekonomihus, torde bebyggandet av varje sådant jordbruk kunna beräknas till 6—7,000 kronor. Staten kunde därvid från egna skogar tillhandahålla i största möjliga utsträckning nödigt timmer och sågade skogsprodukter till självkostnadspriser. Kostnaderna böra dessutom kunna nedbringas, om lämplig standardisering äger rum. Detta är en förutsättning för att det hela skall lyckas och de blivande jordbrukarne skola kunna existera och förränta det hela. Under en period av fyra år skulle sålunda framskapas 10,000 st. nya småbruk och en hel del arbetslösa beredas sysselsättning, och kostnaderna för husens uppförande finge till en del betraktas såsom utgifter för bekämpande av arbetslösheten.

Att man vid bedömandet av arbetslöshetsfrågan har blicken riktad icke bara på stundens behov utan på huru man med hänsyn till framtiden bäst kan lösa problemet måste anses vara av så stor vikt att denna fråga bör komma under allvarligt övervägande genom skyndsam utredning av sakkunniga.

Med stöd av vad som anförts vill jag därför vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsam utredning angående verk samma åtgärder till arbetslöshetens bekämpande genom framskapande av cirka 2,500 st. nya småbruk per år under en tid av fyra år i enlighet med ovan skisserade konturer och framläggande för riksdagen av det förslag vartill utredningen må föranleda.

Stockholm den 20 april 1933.

J. A. Larsson.